

UCHWAŁA NR XLVII/326/2014
RADY GMINY NOWE MIASTO LUBAWSKIE Z/S W MSZANOWIE

z dnia 28 maja 2014 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014 - 2016

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.), Rada Gminy Nowe Miasto Lubawskie

uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowe Miasto Lubawskie na lata 2014 – 2016, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowe Miasto Lubawskie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Roman Biegajski

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE NOWE MIASTO LUBAWSKIE NA LATA 2014 – 2016

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej (art. 18).

Pomoc dziecku i rodzinie jest zadaniem własnym obowiązkowym samorządu gminnego wynikającym z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 176 nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych programów wspierania rodziny. Fundamentem tego programu powinno być dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, troska o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, zapewnienie ochrony przysługujących im praw i wolności.

Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące pomiędzy jej członkami. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina i stwarzane przez nią możliwości dają dziecku poczucie więzi i doświadczenie niezmiernie ważne dla jego rozwoju.

Program jest ukierunkowany przede wszystkim na rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ustawa jednak nie precyzuje co należy rozumieć przez to pojęcie. Rodziny mogą przeżywać trudności w pełnieniu funkcji rodzicielskich o różnym nasileniu – od sytuacji, w których istnieje zagrożenie pojawienia się takich trudności, do sytuacji występowania tak poważnych problemów, że sąd podjął decyzję o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Od kilku lat wprowadzany jest nowy model pracy z rodziną – asystentura rodzinna. Jej zadaniem jest bliskie towarzyszenie rodzinie w celu rozwiązania nurtujących ją problemów, pomocy w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, poprawieniu jej funkcjonowania (by dzieci nie zostały odebrane do placówek opieki zastępczej), czy też wyjście z systemu pomocy społecznej.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest dla wszystkich najważniejszą wartością, której nie można niczym zastąpić. Rodzina jest niezbędna dla prawidłowego rozwoju dzieci. Przekazuje dzieciom wzory zachowań, wartości, a także uczy odpowiedniego stosunku, tak do pozostałych członków rodziny, jak i do innych ludzi. Życie rodzinne na ogół kojarzy nam się z atmosferą ciepła, miłości, zrozumienia, bezpieczeństwa – taka właśnie powinna być rodzina. Ważne, by rodzic był wzorem do naśladowania i ukierunkował postępowanie oraz nauczył dziecko rozwijać umiejętności. Nie zawsze jednak realny obraz domu rodzinnego i rodziny odpowiada naszym wyobrażeniom. Są rodziny, które z różnych powodów (niepełnosprawność, bezrobocie, uzależnienia) nie radzą sobie z funkcjonowaniem.

Rodzina dysfunkcyjna to taka, która wykazuje poważne nieprawidłowości w funkcjonowaniu oraz zaspakajaniu podstawowych potrzeb dziecka. Może się to przejawiać brakiem dbałości o potrzeby rozwojowe dziecka, brakiem kontaktów ze szkołą, brakiem kontroli działań dziecka w jego czasie wolnym, czy niedostateczną pomocą dziecku w nauce. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wielu osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Potrzeba stworzenia aktu prawnego poświęconego wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wynikała przede wszystkim z coraz większej liczby dzieci umieszczanych poza rodziną biologiczną oraz niewystarczające wsparcie środowiska dla rodzin znajdujących się w kryzysie. Zgodnie z teorią, dziecko powinno wychowywać się w rodzinie naturalnej – w najbardziej sprzyjającym środowisku do wychowania, a w ostateczności w rodzinie zastępczej.

„Z rodziną jest jak z morzem, niewiele można zobaczyć, gdy patrzy się na jego powierzchnię. Dopiero, gdy sięgniesz głębiej, gdy zanurzysz się w jego toni, jesteś w stanie dotrzeć do jego tajemnic” – Gusan Forward.

Diagnoza środowiska lokalnego

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku na terenie gminy Nowe Miasto Lubawskie zamieszkiwało 8.433 osób, w tym 4212 kobiet i 4221 mężczyzn. W gminie przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym, drugą pod względem liczebności grupą jest ludność w wieku przedprodukcyjnym, najmniejszą liczbę stanowi grupa osób w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni ostatnich lat struktura wieku kształtowała się podobnie.

Stan ludności w gminie Nowe Miasto Lubawskie w latach 2011 - 2013 roku z podziałem na wiek

	Kobiety			Mężczyźni		
	Liczba 2011	Liczba 2012	Liczba 2013	Liczba 2011	Liczba 2012	Liczba 2013
Przedprodukcyjny 0 – 17 lat	939	977	971	997	1 039	1 029
Produkcyjny 18 - 59	2 333	2 474	2 473	2 694	2 797	2 823
Poprodukcyjny 60 i więcej	738	756	768	352	365	369
ogółem	4 010	4 207	4 212	4 043	4 201	4 221

Łączna liczba mieszkańców w 2011 na terenie Gminy Nowe Miasto Lubawskie – 8 053, liczba mieszkańców w 2012 – 8 408, liczba mieszkańców w 2013 – 8 433.

Sytuacja społeczna

W roku 2013 system pomocy społecznej w gminie Nowe Miasto Lubawskie objął wsparciem 594 rodziny, w których zamieszkuje 1987 osób. Z pomocy w postaci pracy socjalnej skorzystały 672 rodziny, w których zamieszkuje 2228 osób. W 2013r. najczęstszymi powodami przyznania pomocy było bezrobocie 278 rodzin, niepełnosprawność 59 rodzin, potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności 61. Różnorodność oraz skala przyczyn udzielania pomocy społecznej przesądza o tym jak ważne jest wsparcie rodziny działaniami kompleksowymi o charakterze profilaktycznym oraz zapobiegającym sytuacjom kryzysowym.

Na dzień 31 grudnia 2013r. zarejestrowanych w PUP w Nowym Mieście Lub. pozostawały 747 osoby, z tego 104 osoby z prawem do zasiłku. wśród zarejestrowanych bezrobotnych 419 osób stanowiły kobiety, 328 to mężczyźni. W ogólnej liczbie bezrobotnych pozostawało 419 osób długotrwale bezrobotnych, 124 osoby powyżej 50 roku życia, 268 osób bez kwalifikacji zawodowych, 70 osób bezrobotnych stanowiły osoby niepełnosprawne.

Cele programu

Głównym celem programu jest utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku, a więc w rodzinie dziecka, dzięki utrzymaniu lub przywróceniu zdolności rodziny do pełnienia swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:

- a) wzmocnienie działań profilaktycznych,
- b) doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia lub powrotu dziecka do rodziny,

System wspierania rodziny nie powinien ograniczać się tylko do działań związanych ściśle z pomocą społeczną i adresowanych przede wszystkim do rodzin, które są już zagrożone bądź dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Ważnym elementem programu powinny być również działania profilaktyczne, integracyjne, informacyjne, aktywizujące:

- a) kampanie promocyjno-informacyjne na rzecz umacniania wartości rodziny, umacniania więzi między pokoleniowej, wskazywania właściwych form spędzania czasu wolnego,
- b) środowiskowe spotkania integracyjne,
- c) spotkania integracyjne dotyczące roli rodziny w procesie wychowania dziecka,
- d) aktywizowanie społeczności lokalnych do działań na rzecz rodziny,
- e) stwarzanie warunków do działań samopomocowych.

Sposoby wsparcia rodzin w zależności od stopnia nasilenia problemów opiekuńczo-wychowawczych

Zadania	Stopień nasilenia problemów opiekuńczo-wychowawczych	Formy wsparcia	Główne podmioty współpracujące
Profilaktyka	Wszystkie rodziny z dziećmi	- programy aktywizujące, - programy integracyjne	Szkoły, służba zdrowia, instytucje kultury i sportu, organizacje pozarządowe
	Rodziny zagrożone występowaniem trudności opiekuńczo-wychowawczych	- programy wspierania rodziny i wczesnej interwencji, - praca socjalna, - wsparcie asystenta rodzinnego, - grupy samopomocowe, - placówki wsparcia dziennego.	Szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, OPS
Utrzymanie dziecka w rodzinie	Rodziny, w których występują okresowe trudności opiekuńczo-wychowawcze	- praca socjalna, - wsparcie asystenta rodzinnego, - konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, - grupy wsparcia, - grupy samopomocowe, - placówki wsparcia dziennego.	Szkoły, służba zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, OPS
	Rodziny, w których występują nasilone trudności opiekuńczo-wychowawcze	- praca socjalna, - wsparcie asystenta rodzinnego, - poradnictwo specjalistyczne, - grupy wsparcia, - grupy samopomocowe, - placówki wsparcia dziennego, - terapia i mediacja,	Szkoły, służba zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, OPS
	Rodziny zagrożone ograniczeniem praw rodzicielskich lub z częściowym ograniczeniem praw rodzicielskich, objęte nadzorem kuratora	- wsparcie asystenta rodzinnego, - poradnictwo specjalistyczne, - grupy wsparcia, - grupy samopomocowe, - terapia i mediacja, - rodziny wspierające.	Szkoły, służba zdrowia, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe, Sądy Rodzinne (kuratorzy), OPS
Powrót dziecka do rodziny	Rodziny z dzieckiem w pieczy zastępczej	- wsparcie asystenta rodzinnego, - praca socjalna, - poradnictwo specjalistyczne, - terapia i mediacja,	Szkoły, służba zdrowia, Policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (koordynatorzy pieczy zastępczej) Organizacje pozarządowe,

		- grupy wsparcia, - grupy samopomocowe, - rodziny wspierające.	Sądy Rodzinne (kuratorzy rodzinni), OPS
--	--	--	---

Aby zapewnić spójność i efektywność systemu konieczne jest wykorzystanie zasobów środowiska lokalnego oraz szeroka i dobra współpraca wszystkich służb i instytucji pracujących w gminie na rzecz dziecka i rodziny.

Planowane działania na lata 2014 – 2016

Nazwa działania	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Mierniki	Źródło finansowania
Prowadzenie konsultacji i poradnictwa przez terapeutę uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym	2014-2016	OPS Gminy NML	Liczba udzielonych porad (szt.). Liczba konsultacji (szt.)	GKRPA
Objęcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparciem asystenta rodzinnego	2014-2016	OPS Gminy NML	Liczba wspieranych rodzin (szt.). Liczba zatrudnionych asystentów	Środki OPS, środki zewnętrzne
Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	2014-2016	OPS Gminy NML, Urząd Gminy Nowe Miasto Lub. z/s w Mszanowie	Liczba rodzin wspierających	Środki OPS, środki zewnętrzne
Organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę doświadczeń, integrację i edukację – grupy wsparcia /grupy samopomocowe	2014-2016	OPS Gminy NML	Liczba spotkań (szt.) Liczba grup wsparcia (szt.)	GKRPA, Środki OPS, środki zewnętrzne
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	2014-2016	OPS Gminy NML	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.)	Środki OPS, środki zewnętrzne
Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	2014-2016	OPS Gminy NML	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.)	Środki własne OPS, środki zewnętrzne

Zakładane rezultaty realizacji programu:

1. wzrost świadomości w zakresie roli i funkcji rodziny,
2. poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
3. zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
4. umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
5. rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodzin,
6. poprawa bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

Monitoring programu:

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Nowe Miasto Lubawskie z/s w Mszanowie przedstawia Radzie Gminy Nowe Miasto Lubawskie sprawozdanie z realizacji programu co roku do 31 marca.